

СТАНОВИЩЕ

за ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА :

„ЕРГОНОМИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ОФИСНИ РАБОТНИ МЕСТА В ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ”

С автор: ИНЖ. ДЕЯНА АТАНАСОВА ИЛИЕВА

ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР”

По научна специалност: 5.13. „Общо инженерство (Ергономия и промишлен дизайн”

Научен ръководител: доц. д-р инж. Димитрина Караманска

Дисертационният труд засяга актуалната тема за условията на труд на работещите в сферата на администрацията, които представляват нарастваща по брой група от населението, както в България така и по света. В същото време е важно да се отбележи, че в административната сфера работят предимно жени над 40 години с дългогодишен специализиран стаж, т.е. подложени продължително време на специфични рискови фактори на работна среда.

Секторът на административните услуги в РБългария е в постоянен процес на реорганизация, свързана с промени в структурата (закриване и/или разкриване на нови звена, преобразуване на вече съществуващи такива), промени във функциите (по-често с разширяване и/или прецизиране). В сектора се наблюдават трудности при набиране и задържане на служители, включително и с тясно специализирано образование, породени от неатрактивното заплащане, лоша организация на работа, субективно оценяване на изпълнението и конкуренцията на частния бизнес.

Именно затова разработването на методични подходи за обективно определяне на специфичните по вид и характер рискови фактори при работа в административния сектор придобива все по-нарастващо значение, като един от основните инструменти при извършване на оценка на професионалния риск и управлението на дейностите по осигуряване на здраве и безопасност при работа.

Структура на дисертационния труд :

Дисертационният труд е разработен на 142 страници, разпределени в следните раздели: въведение, теоретичен и литературен анализ, модел и методика на проучването, резултати и обсъждане, изводи, предложения и препоръки, заключение, библиография, приложения.

Работата съдържа 44 таблици, 11 диаграми и 10 фигури. Анализирани са 132 литературни източника, от които 12 на кирилица и 120 на латиница.

Направеният литературен обзор показва широката осведоменост на дисертанта по разглеждания проблем. В отделни подраздели са представени данни от съвременни международни проучвания, като същевременно дисертантката прави анализи и обобщения, които показват големия ѝ експертен опит.

Целта на дисертационния труд е точно и ясно формулирана. Поставените 7 задачи логично следват от целта , като позволяват добро изпълнение на планираното проучване.

Методиката на проучването е много добре описана. Представен е използвания модел на ергономично изследване на работното място като е използван изход с две последователни фази, обединени в концептуалната рамка на ергономичното изследване. Той има за цел да оцени взаимовръзките между характеристиките на работното място, психосоциалните рискови фактори и мускулно-скелетните смущения. Методиката на проучването включва успоредно използване на два качествени метода- интервю и наблюдение с цел извършване на експертна оценка на работните места с видеодисплей. Тези данни са обективизирани чрез прилагане и на 2 количествени метода- измерване на факторите на работната среда – микроклимат и осветеност. Специално разработен е въпросник за оценка на субективното възприятие на изследваните характеристики на работното място и здравето състояние. Особен принос на методиката е разработения електронен вариант на въпросника, което е в синхрон със съвременните условия и поставя основа за бъдещи проучвания сред големи групи от работещото население.

Прави впечатление мащаба на извадката в проведеното проучване, в което са обхванати 731 работещи от централно управление и подразделения на административна организация в България.

Важно е да се отбележи, че проведените изследвания са изцяло дело на дисертанта.

В Раздел „Резултати и обсъждане” е направена експертна оценка на ергономичните характеристики на изследваните работни места като са определени аспектите от дейността, които могат да причинят вреда, както и на начина на взаимодействие на работниците и служителите с опасността, което може да модифицира големината на риска. Извършени и анализирани са измерванията на факторите на работната среда микроклимат и осветеност. Установено е, че психосоциалните фактори повлияват риска от поява и развитие на мускулно-скелетни смущения. В резултат на дисертационния труд се доказва, че факторите на работната среда микроклимат и осветление модифицират рисковото въздействие на неергономичните характеристики на офисното работно място.

Като съществен принос на дисертанта може да се подчертае, че е предложен модел на ергономично изследване чрез използване на системния подход. В резултат на прилагането му при представителна извадка от работещи са получени нови знания за теорията на ергономията, подкрепени с конкретните данни за въздействието на ергономичните характеристики на работното място, факторите на работната среда и психосоциалните фактори при работещи в публичната администрация.

Изводи: Въз основа на получените резултати са формулирани 8 извода, които следват логически от поставените задачи и в синтезиран вид обобщават най-важните резултати от дисертационния труд.

С цел оптимизиране на трудовомедицинските обслужване и подобряване на някои показатели за здравното състояние на населението са отправени конкретни препоръки към организации и експертите, отговарящи за здравето и безопасността на работещите.

Авторефератът към дисертационния труд отразява правилно структурата на разработката и съдържа в себе си най-съществените резултати и изводи от проучването.

Публикации: В резултат на дисертационния труд са представени 8 публикации: 6 в български издания и 2 в чужбина (в реферирано списание с импакт фактор, което говори за умението на автора да представя научна информация) . Дисертантката има участие в 2 научни форума с презентации по проблеми на ергономията на труда и психосоциалните рискове при работещите.

Нямам критични бележки към представения за рецензиране дисертационен труд.

Личните ми впечатления от дисертантката са, че тя е изключително задълбочен и последователен в проучванията си експерт, който умее да анализира научни и експериментални данни и да ги прилага успешно в практиката чрез разработването на иновативни модели , целящи подобряване на условията на труд на работещите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Актуалността на темата, използването на съвременни научни методи, големия брой на изследваната извадка от работещото население, получените важни практически резултати и значимостта на изводите и приносите на дисертационни труд, ми дават основание да заявя, че разработката на инж. Деяна Атанасова Илиева отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в България за придобиване на научна и образователна степен „доктор”.

Въз основа на горепосоченото, убедено препоръчвам на членовете на научното жури да гласуват положително за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” на инж. Деяна Атанасова Илиева.

София, 25.04.2014г.

проф. д-р Каролина Любомирова, дм

